

The Place of Fear in International Political Theory: With a Focus on the Views of Huntington and Brzezinski

Mohammad Taghi Ghezelsofla Corresponding Author, Professor, Department of Political Science, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: M.t.ghezel@gmail.com

Seyedeh Masoumeh Hossein PhD Student in Political Science, Department of Political Science, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: masoumeh.hosseini@modares.ac.ir

Fereshteh Alaei Senior Graduate in International Relations, Department of Political Science, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: frshtlayy49@gmail.com

Article Info

Article Type:

Reserch Article

Article history:

Received 2024/12/21

Accepted 2026/1/25

Published Online

2026/5/10

ABSTRACT

Fear plays a decisive role in explaining political action in the contemporary international system as a central mechanism in developing threat perception. This study adopts an analytical-comparative approach and uses library research to examine the position and function of the “mechanism of fear” in the thought of Zbigniew Brzezinski and Samuel Huntington. The primary question is how fear is conceptualized within the theoretical framework of each thinker, at what level it is analyzed, and what behavioral consequences it entails when confronting emerging threats. The findings show that Brzezinski primarily formulates fear within the context of geopolitical competition and the anarchy of the international system, linking it to rational strategies such as the balance of power and deterrence. By contrast, Huntington conceives fear as an identity-based phenomenon, explaining its consequences in terms of identity politics and civilizational confrontation, focusing on cultural and civilizational conflicts. Overall, in both perspectives, fear constitutes a key mechanism for understanding and managing new threats.

Cite this Article: Ghelesofla, M. T. , Hosseini, S. M. and Alaei, F. (2026). The Place of Fear in International Political Theory: With a Focus on the Views of Huntington and Brzezinski. *World Politics*, 14(4), 31-53. doi: 10.22124/wp.2026.31334.3565

© Author(s)

Publisher: University of Guilan

DOI: 10.22124/wp.2026.31334.3565

1. Introduction

The emergence of new forms of threat has rendered contemporary international politics increasingly dependent on cognitive and conceptual mechanisms through which actors interpret security and insecurity. Meanwhile, fear functions as a central organizing force in global politics. It operates as a psychological response to external dangers and an analytical mechanism through which meaning is produced, threats are defined, and political action is directed. This study examines the role of fear in international politics through a comparative analysis of two influential theoretical frameworks: Zbigniew Brzezinski's geopolitical approach and Samuel Huntington's theory of the clash of civilizations. The central question concerns how fear is generated within each framework, the level or unit to which it is directed, and the implications it carries for responding to emerging threats. The study hypothesizes that divergences in the underlying mechanisms of fear between these two perspectives have produced distinct and, at times, competing interpretations of global politics.

2. Methodology

This study employs a qualitative-comparative approach based on examining Brzezinski's and Huntington's core theoretical works, along with relevant secondary interpretations. The comparative framework is structured around three analytical dimensions: the source of fear, the primary unit of analysis, and the political and behavioral consequences associated with fear. This structure is deliberately designed to move beyond a descriptive juxtaposition of theoretical differences and to focus instead on the internal mechanisms through which fear is generated and put to use. Within this framework, fear is treated as a conceptual variable embedded in the structure of the international system, collective identities, and patterns of political action. The comparative method makes it possible to examine, in a systematic and comparable manner, how each theory explains emerging threats and how fear operates within its analytical logic.

3. Results and Discussion

The comparative analysis shows that, within Brzezinski's theoretical framework, fear stems from the anarchy of the international system and competition among great powers. States constitute the primary unit of analysis, while strategic geography plays a decisive role in generating fear. Concerns over strategic decline, rival expansion, and instability in critical regions function as mechanisms through which fear is translated into political action. This form of fear results in policies centered on the balance of power, alliance formation, and preemptive strategies to manage emerging threats. Even phenomena such as terrorism or regional instability are ultimately interpreted through the logic of geopolitical rivalry.

By contrast, Huntington's theory conceptualizes fear as fundamentally identity-based. Here, its source lies not in material power structures but in cultural, value-based, and civilizational differences. The unit of analysis extends beyond states to

civilizations and cultural fault lines. The civilizational “other” occupies a central position, and fear of confrontation with it is treated as the primary driver of future conflict. This mechanism leads to the acculturation of conflict, the strengthening of identity politics, and the redefinition of security boundaries, whereby emerging threats are understood mainly as cultural and symbolic confrontations rather than purely strategic competitions.

4. Conclusion

The study concludes that fear plays a structural role in both theories of global politics, though its nature and function differ. Brzezinski’s geopolitical fear is more rational, calculable, and oriented toward power management, whereas Huntington’s identity-based fear is deeper, more pervasive, and less amenable to control through conventional foreign policy instruments. This distinction indicates that modern international threats emerge not only from power competition or identity conflict, but also from their interaction. The central contribution of this study lies in foregrounding fear as an analytical variable in theoretical comparison. By focusing on fear, the research offers a deeper understanding of how threat perceptions are formed in international relations theory. Moreover, by linking Huntington’s notion of the “civilizational Other” to Brzezinski’s geopolitical logic, the study enriches comparative global politics and proposes a conceptual framework for analyzing emerging threats. Based on the findings, the study argues that security analysis and policymaking should adopt a multidimensional approach to fear. Reliance on geopolitical tools alone, without attention to identity and cultural dimensions, risks analytical and strategic failure, and vice versa. Integrating strategic analysis with an understanding of identity-based fear enables more realistic explanations and more effective policy responses to emerging threats in global politics..

Keywords: Politics of Fear, Multilateralism, Clash of Civilizations, Anarchy

.

..

سیاست جهانی

شاپا چاپی: ۲۳۸۳-۰۱۳۳
شاپا الکترونیکی: ۴۸۹۹-۴۵۳۸

Homepage: <https://interpolitics.guilan.ac.ir/>

جایگاه ترس در نظریه سیاسی بین‌المللی؛ با تمرکز بر دیدگاه هانتینگتون و برژینسکی

محمد تقی قزلسفلی نویسنده مسئول، استاد گروه علوم سیاسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

رایانامه: M.t.ghezel@gmail.com

سیده معصومه حسینی دانشجوی دکتری علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

رایانامه: masoumeh.hosseini@modares.ac.ir

فرشته اعلایی دانش‌آموخته ارشد روابط بین‌الملل، گروه علوم سیاسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

رایانامه: frshthlayy49@gmail.com

چکیده	درباره مقاله
<p>ترس، به‌عنوان یکی از سازوکارهای محوری در شکل‌گیری ادراک تهدید، نقشی تعیین‌کننده در تبیین کنش سیاسی در نظام بین‌الملل معاصر ایفا می‌کند. پژوهش حاضر با رویکردی تحلیلی-تطبیقی و با اتکا به روش مطالعه کتابخانه‌ای، به بررسی جایگاه و کارکرد «مکانیسم ترس» در اندیشه زیگنیف برژینسکی و ساموئل هانتینگتون می‌پردازد. پرسش اصلی آن است که ترس در چارچوب نظری هر یک از این دو متفکر چه منشأیی دارد، در چه سطحی تحلیل می‌شود و چه پیامدهای رفتاری در مواجهه با تهدیدات نوین به همراه دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد برژینسکی ترس را عمدتاً در بستر رقابت ژئوپلیتیکی و آنارشیک نظام بین‌الملل صورت‌بندی کرده و آن را به راهبردهای عقلانی مانند موازنه قدرت و بازدارندگی پیوند می‌زند. در مقابل، هانتینگتون با تمرکز بر تعارض‌های فرهنگی و تمدنی، ترس را پدیده‌ای هویتی تلقی کرده و پیامد آن را در قالب سیاست‌های هویتی و منازعات تمدنی تبیین می‌کند. در مجموع، ترس در هر دو دیدگاه، مکانیسمی کلیدی در فهم و مدیریت تهدیدات نوین محسوب می‌شود.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>کلیدواژه‌ها: سیاست ترس، چندجانبه‌گرایی، برخورد تمدن‌ها، آنارشی</p> <p>تاریخچه مقاله تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۵ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۲/۲۰</p>

استناد به این مقاله: قزلسفلی، محمد تقی، حسینی، سیده معصومه و اعلایی، فرشته. (۱۴۰۴). جایگاه ترس در نظریه سیاسی بین‌المللی؛ با تمرکز بر دیدگاه هانتینگتون و برژینسکی. *سیاست جهانی*, ۱۴(۴), ۳۱-۵۳. doi: 10.22124/wp.2026.31334.3565

© نویسنده(گان)

ناشر: دانشگاه گیلان

ترس را می‌توان به نوعی بنیان تمدن بشری دانست. این پدیده به ویژه از آغاز دوران مدرن یکی از اضلاع سه گانه تجربه زیسته بشری را شکل داده است: رنج، ملال و ترس. شواهد حاکی است که امروزه بیش از سده ماضی در فضای ترس و بی‌اعتمادی زندگی می‌کنیم. یکی از ریشه‌دارترین و قدیمی‌ترین وقوی‌ترین امیال انسانی که از آن هم چنین به‌عنوان مکانیسمی برای تهدید و نقض حقوق و آزادی‌های بنیادین در جوامع انسانی یاد شده است. به تعبیر ارسطو ترس نوعی احساس ناراحتی و بی‌قراری می‌باشد که از فکر رو به رو شدن با بداقبالی‌های روزانه در انسان ایجاد خواهد شد. از نظر او «ترس از مواردی است که برای بشر هولناک و شرور می‌باشند. بنابراین ترس نوعی شر را به دنبال می‌آورد و شر عبارت است از فقر، ننگ، بیماری و مرگ» و این خود عاملی جدی در حفظ و ویرانی نظام‌های سیاسی. ترس، احساس ناخوشایند اما طبیعی است، که در واکنش به مخاطرات واقعی و غیر واقعی (ذهنی) ایجاد می‌شود. اما آنچه به مسئله ترس اهمیت بیشتری می‌بخشد رفتاری است که به دلیل ایجاد ترس بعنوان عکس‌العمل ارادی و غیر ارادی بروز داده می‌شود. رفتار بیرونی حاصل از ترس عاملی برای توجه به این مقوله می‌باشد. ترس سیاسی، ترسی است که به سیاست مدرن مربوط می‌شود. احساس ترس و نگرانی انسان‌ها از اینکه رفاه و امنیت جمعی‌شان آسیب و خدشه‌ای وارد شود، ترس از تروریسم، هراس و دلهره‌همگانی از خشونت، ترس و نگرانی از نابودی اخلاقیات و همچنین ارعابی که توسط دولت یا گروه‌های غیردولتی در سطح جوامع نسبت به شهروندان اعمال می‌گردد همه از مصادیق ترس‌هایی هستند که بعنوان ترس سیاسی شناخته خواهند شد. به‌طور کلی ترس سیاسی متمایز از ترس‌های شخصی است و آنچه ترس سیاسی دانسته می‌شود، ترس‌های سیاسی از جامعه، حکومت به‌طور کلی محیط بیرونی است که تبعات و نتایج آن‌ها در سطوح اجتماع است.

جامباتیستا ویکو، در کتاب علم جدید (۱۷۷۴) این نظریه را عنوان می‌کند که چگونه ترس ریشه کل تمدن بشری می‌باشد. به‌عنوان مثال رعد و برق، یکی از ابتدایی‌ترین ترس‌های بشری است. آنچه مورد توجه می‌باشد این است که افراد، دلیل ترس نیستند بلکه چیزی می‌باشد که همه انسان‌ها در معرض ترس قرار دارند. رعد و برق، بعنوان یکی از دلایل ترس که همه افراد در معرض ترس قرار می‌گیرند می‌تواند نقطه آغازین برای تشکیل اجتماعات و گردهم آمدن انسان‌ها باشد.

ترس سیاسی و یا ترس در سیاست مقوله‌ای می‌باشد که از دیرباز مورد توجه اندیشمندان و نظریه پردازانی از جمله نیکولو ماکیاولی و توماس هابز قرار گرفته است. ترسی که ویکو بر آن تاکید دارد ترسی مشترک است، حال آن‌که نزد ماکیاولی و هابز ترس مسلط و غالب، ترس متقابل (یعنی ترس از هم‌دیگر) است، افراد بیشتر از

هم‌دیگر می‌ترسند تا از تهدیدی بیرونی. همین ترس افراد از هم‌دیگر منجر به سرآغازی می‌شود برای گردهم آمدن و تشکیل اجتماعات. هر دو متفکر معتقداند که هر کسی که بتواند ترس را در جامعه کنترل کند زمام کل جامعه را در دست خواهد گرفت. به نظر می‌رسد سیاست ترس، حلقه زنجیره‌ای است که مهم‌ترین متفکران سپهر سیاست مدرن را از ماکیاولی و هابز تا هانتینگتون به یکدیگر پیوند زده است. چرا که در آراء آنها ترس سیاسی از تعارضات و اختلافات بین جوامع نشأت می‌گیرد. امری که دال بر پیوند داخلی و بین‌المللی امر سیاسی است. بدین معنا که اختلافات و خشونت‌های موجود در جنگ‌ها و تعارضات میان کشورهای مختلف منشأ اصلی ترس سیاسی هم در سطح ملی و هم فرا ملی شناخته می‌شود.

با توجه به آنچه به‌عنوان ضرورت بررسی جایگاه ترس در آراء سیاسی بین‌المللی اندیشمندان حوزه سیاست بین‌الملل عنوان شده است، می‌توان از نظریه‌های هم‌راستا در این مبحث به‌عنوان چالشی برای راستی آزمایی وجود ترس بنیادین در آراء اندیشمندان این حوزه استفاده نمود. نظریه برخورد تمدن‌ها و خطوط گسل سامونول هانتینگتون و نظریه برخورد منافع زیگنیف برژینسکی هر دو از مهم‌ترین دکترین‌هایی‌اند که ترس سیاسی در آنها دارای جایگاهی غیرقابل انکار می‌باشد. با این حال در دهه‌های اخیر و دوران جهانی شدن چهره ترس به شکلی بنیادین دگرگون شده است.

اگرچه در گذشته، ترس عمدتاً برخاسته از پدیده‌های طبیعی، بیماری‌های منطقه‌ای یا جنگ‌های سستی بود، اما اینک انسان‌ها با انواعی از «ترس‌های نوین» مواجه‌اند که گستره آنها جهانی و پیامدهای شان پنهان یا پیچیده می‌باشد. می‌توان گفت در دنیای «پسا یازده سپتامبر» مسائل عدیده‌ای چون مخاطرات زیست اقلیمی و پاندمی‌های ایدز و کرونا و ویروس تا گستره بی‌مهار هوش مصنوعی موجب رعب و اضطرابی جهانی شدند، این اقلام گواهی بر این امر واقع‌اند که چگونه این مخاطرات نوظهور می‌توانند زندگی روزمره و ساختارهای اجتماعی را به‌طور عمیق تحت تأثیر قرار دهند. افزون بر تهدیدهای زیستی، هراس از بمب هسته‌ای و تسلیحات کشتار جمعی نیز ترسی کم‌سابقه را در افکار عمومی جوامع دامن زده است؛ ترسی که نه تنها جسم، بلکه ذهن و فرهنگ عمومی را تسخیر می‌کند. حال در موقعیت مخاطرات عصر جهانی ما شاهد رایج شدن واژه‌های هم‌چون بابلی شدن دنیا، بالکانیزه و لبنانی شدن هستیم که مویده واقعیت ترس در سیاست جهانی می‌باشد، کم‌این که این واژگان در آراء متفکرانی مثل هانتینگتون، کنت والز، آنتونی گیدنز و... به کرات برای توضیح سیاست جهانی استناد شده است.

از نخستین امپراتوری‌ها تا پیچیده‌ترین ائتلاف‌های قرن بیست‌ویکم، سایه‌ی ترس همواره بر فراز سیاست جهانی گسترده بوده است؛ نه صرفاً به‌عنوان واکنشی لحظه‌ای، بلکه هم‌چون نیرویی که اولویت‌ها، مرزها، و حتی تصوّر

از امنیت را بازتعریف می‌کند. به عبارت دیگر برای متفکران سیاست بین‌الملل، ترس به مثابه بخش مهمی از سیاست عواطف، تنها یک مقوله ساده یا صرف مسئله نیست، بلکه افق یا چارچوبی است که تعیین می‌کند یک متفکر نوعی مثل هانتینگتون چگونه می‌اندیشد و چه چیزی در تعارض‌ها و اختلافات بین‌المللی قابل بررسی است. هرچند، گفتمان مسلط در روابط بین‌الملل به‌ویژه در قرائت‌های رئالیستی و لیبرالی، قدرت و تصمیم‌گیری سیاسی را محصول محاسبات عقلانی و منافع مادی دانسته اما اینک پژوهش‌های میان‌رشته‌ای دو دهه اخیر نشان داده‌اند که احساسات و عواطف به‌ویژه ترس، نقشی ساختاری و بازتولیدکننده در معماری نظام بین‌الملل دارند. از منظر پربولماتیک، ترس فارغ از تلقی ساده یک امر روانی یا اجتماعی، به سان چارچوب ادراکی عمل می‌کند که برداشت بازیگران از محیط بین‌المللی و تعریف آنها از اولویت‌ها، تهدیدات و فرصت‌ها را شکل می‌دهد. چنین نقشی را می‌توان در روایت‌های کلان هانتینگتون، که برخورد تمدن‌ها را برآمده از فرآیندهای عمیق تاریخی-فرهنگی می‌بیند. و در هشدارهای ژئوپلیتیکی برژینسکی درباره‌ی تلاطمات ناشی از نیروهای غیرمادی و روانی در سیاست جهانی مشاهده کرد. بر این اساس، در نوشتار حاضر، مسئله مهم این است که چگونه می‌توان از منظر نظریه‌پردازی معاصر، ترس را نه صرفاً یک واکنش احساسی، بلکه یک متغیر علی و تبیینی کلیدی و به معانی فلسفی همچون افق مسئله ساز در سیاست جهانی فهم و تحلیل کرد. در اینجا سیاست ترس، نه صرف یک پدیده بلکه یک نگره‌ای است که امکان تولید معنا و نظریه متفاوت را فراهم می‌سازد.

۱. پیشینه پژوهش

اگر چه با عنوان پژوهش حاضر، اثری تاکنون منتشر نشده اما در ارتباط با مبادی و مصادیق این حوزه مطالعاتی از حیث محتوایی آثار خرد و کلانی منتشر شده است، که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود: در این خصوص می‌توان به اثر سوندسن (۲۰۰۹، ۱۳۹۷) اشاره داشت. نویسنده در کتاب با رویکردی فلسفی و میان‌رشته‌ای، به ماهیت، انواع و تحولات مفهوم ترس در جهان مدرن می‌پردازد. وی نشان می‌دهد که چگونه ترس‌های جدید، از تهدیدات تروریستی تا ویروس‌ها و مخاطرات زیست‌محیطی، شکل زندگی روزمره، سیاست و فرهنگ معاصر را به‌طور بنیادین دگرگون کرده‌اند. اثر کوهن (2002)، نویسنده با محوریت ۳ اصل اساسی از جمله رویدادهای ۱۱ سپتامبر که چگونه مفروضات انسان‌ها در باب امنیت براساس دیدگاه‌های منسوخ فزاینده از فضای جغرافیایی درک خواهد شد شروع کرده تا تحلیل جهانی شدن خشونت غیررسمی با بررسی الگوهای وابستگی متقابل نامتقارن و پیامدهای آن برای قدرت و درنهایت پاسخ‌های ایالات متحده به این دسته از حملات که افق دیدی در باب نقش نهادهای چندجانبه در سیاست جهان معاصر را برجسته ساخته است. بوزان (۱۳۷۸)،

در همین راستا به ارزیابی و تبیین حدود وظایف دولت به‌عنوان تامین‌کننده امنیت مردم و دولت‌ها پرداخته است، که با ارائه پیش‌شرط‌های امنیت انسانی، امنیت ملی در مسیر تامین آن‌ها می‌باشد و در همین راستا مناسبات و روابط از سطوح مختلف مرزی، منطقه‌ای و سیستمی مورد پردازش قرار گرفته است. اسلامی و همکاران (۱۳۹۴)، نیز ضمن بررسی موشکافانه ابعاد ترس سیاسی به نوعی از درم‌انگاری در باب امنیت انسانی اشاره کرده‌اند که در پژوهش انجام شده آزادی از ترس بشری را منوط به توسل بر مکانیزم‌ها و سازوکارهایی عمدتاً پیشگیرانه قلمداد نموده‌اند. نویسندگان معتقداند تهدیدات ناشی از تشکیل دولت‌های امروزی و سیاست منطبق جهان امروز ریشه ترس بشری در روابط ابتدایی تا روابط بین‌الملل در ابعاد سیاسی می‌باشد.

تانگ (۲۰۰۸)، با بررسی مقوله ترس نشان می‌دهد که ترس نقش مهمی در نظریه سیاسی بین‌الملل ایفا می‌کند چرا که به‌عنوان یک محرک و بازدارنده در تعاملات بین دولت‌ها عمل می‌کند. مفهوم ترس چندوجهی است و اغلب به پویایی قدرت، معضلات امنیتی و تهدیدات درک شده‌ای که دولت‌ها از یکدیگر با آن مواجه هستند، مرتبط است. این پیچیدگی منجر به مواضع نظری مختلفی در مورد چگونگی تأثیر ترس بر رفتار و تصمیمات سیاست‌گذاری دولت می‌شود. این که آیا ترس می‌تواند منجر به مواضع تهاجمی شود یا از طریق یک چارچوب بازدارندگی مشترک همکاری را تقویت می‌کند، مورد بحث پژوهشگران قرار گرفته است. نویسندگان در پژوهش استدلال می‌کنند که ترس می‌تواند همکاری بین دولت‌ها را القا کند، به ویژه زمانی که تهدیدات مشترک ظهور می‌کنند، اما هم‌چنین می‌تواند منجر به افزایش خصومت و رقابت نیز گردد. در همین راستا ساریوستاوا (۲۰۲۰)، به بررسی این امر که چرا ترس، با وجود این که به‌عنوان یک محرک کلیدی در سیاست بین‌الملل در نظر گرفته می‌شود، هنوز به اندازه کافی تئوریزه نشده است پرداخته و به این نتایج دست یافته است که، ترس در روابط بین‌الملل به شیوه‌های بسیار قوی خود را نشان می‌دهد و بر افکار عمومی و اقتدار سیاسی تأثیر می‌گذارد، لذا ترس می‌تواند ذهن را ناتوان کرده و افراد و دولت‌ها را به عمل از روی وحشت سوق دهد. این تعامل نشان می‌دهد که چگونه ترس می‌تواند واقعیت‌های کنونی و انتظارات آینده را شکل دهد، که اغلب منجر به چرخه‌های خود ویرانگر ناامنی و خشونت می‌گردد. والدروف (۲۰۲۴)، به بررسی نقش ترس به‌عنوان یک عامل مؤثر در تغییر رفتار سیاسی و انتخاباتی افراد پرداخته، و با بیان این که ترس به‌عنوان ابزاری برای تحت تأثیر قرار دادن رأی‌دهندگان، به‌ویژه در کمپین‌های انتخاباتی، مورد استفاده قرار می‌گیرد به وضوح نشان می‌دهد که ترس می‌تواند باعث افزایش حمایت از نامزدهایی شود که بر اجرای سیاست‌های سخت‌گیرانه تأکید می‌کنند، نویسندگان به وضوح نشان می‌دهد که چگونه ترس به‌عنوان یک احساس قوی می‌تواند بر رفتارهای سیاسی و حمایت از دولت‌ها تأثیر گذاشته و لزوم توجه به کنترل و درک این احساسات را در ارتباطات سیاسی بیان می‌کند.

اینروت (۲۰۱۷)، نیز به گفتگو در مورد ترس که می تواند جز قدیمی ترین موضوع باشد پرداخته و به دو عامل ارتباط بین ترس و اقتدار سیاسی اشاره می کند. لذا به بررسی و روابط بین آن‌ها می پردازد. نویسنده معتقد است ترس، به عنوان نیروی موثر در تشکیل و مشروعیت بخشیدن به اشکال جدید اقتدار تحت حمایت و حاکمیت جهانی عمل خواهد کرد. در همین محور احساسات و ترس پژوهشگران دیگری نیز ضمن بررسی شاخص ترس به این نتیجه دست یافتند، که برخلاف تعدادی از محققان که مخالف دخیل بودن و نقش داشتن احساسات در سیاست جهانی هستند، آن‌ها به صورت خلاصه و تنها از طریق یک مثال واضح به این نکته پرداخته اند که ماهیت ذاتا احساسی تروریسم جهانی یا حتی رفتار دولت‌ها که ذاتا به هویت و علایق قبلی آنها مرتبط می باشد که به نوبه خود با طیفی از عوامل عاطفی مرتبط است. نویسندگان معتقداند با درک دقیق این ویژگی‌های سیاسی نسبتا گریزان اما مهم می توان به روش‌های علمی اجتماعی بازگشت چراکه ممکن است درک دقیق تری از تاثیر واقعی این بازنمایی‌های احساسات بر رویه‌های سیاسی ارائه دهد، چنین اشکال ارتباطی بین رشته‌ای نه تنها احساسات را به عنوان ذاتی در تمام ادراکات و تصمیمات سیاسی آشکار می سازد، بلکه توانایی ما را در راستا درک انگیزه‌ها و رفتار دولت‌ها و دیگر بازیگران کلیدی در سیاست بین الملل افزایش خواهد داد. تردیدی نیست این آثار جنبه های مختلف فلسفی، سیاسی، روانشناختی ترس را مورد واکاوی و آسیب شناسی قرار داده اند اما پژوهش حاضر با تمرکز بر متون دو صاحب نظر برجسته سیاست جهانی، بر آن است ضمن نشان دادن اهمیت ترس در شکل دهی به دکترین های امروزی نظریه سیاسی بین المللی بر کاربردی بودن آنها در مواجهه با چالش های نوپدید عصر جهانی تاکید نماید.

۲. مبانی نظری و مفهومی

۲-۱. مفهوم لغوی ترس: کلمه ترس به عنوان یک کلمه فارسی با ریشه tirs به مفهوم بروز هیجانی ناخواسته در مقابل یک ضرر بیرونی است. واژه‌هایی چون باک، بیم، محابا و واهمه مترادف واژه ترس می باشند. اما برخی واژه‌های دیگر هم چون دلشوره، اضطراب و هراس را در کنار واژه ترس و یکسانی مفهومی با آن می دانند که این یک اشتباه در قضاوت عوام است. ترس با حالاتی چون اضطراب و دلشوره تفاوت دارد که به آن پرداخته خواهد شد. به طور خاص ترس نوعی کنش در حالات روحی و رفتاری است که به علت پیش آمد یک امر مضر و یا امکان آن پیش می آید (Zolfaghari, 2013:37). بسیاری از اندیشمندان از جمله پل اکمن و زیگموند فروید ترس را به عنوان یکی از احساسات بنیادین و فطری نظیر شادمانی و خشم می دانند. به طور کلی می بایست

ترس را یکی از اصلی‌ترین سازوکارهای بقا دانست که معمولاً بروز آن در پاسخ به یک محرک منفی روی می‌دهد. در روانشناسی اجتماعی نیز، ترس به عنوان یکی از اساسی‌ترین هیجان‌ها شناخته می‌شود که نقش عمده‌ای در روابط، رفتارها و فرآیندهای اجتماعی ایفا می‌کند. ترس، واکنشی عاطفی به تهدید درک شده است که می‌تواند ناشی از عوامل فردی یا اجتماعی باشد و رفتار انسان را به سمت احتیاط یا اجتناب سوق دهد (Smith et al, 2015). از منظر روانشناسی اجتماعی، رسانه‌ها و سیاستمداران گاه با بهره‌گیری از “ترس اجتماعی”، باورها و نگرش‌های جمعی را شکل می‌دهند. در واقع بیشتر ترس در مسئله روانشناسی اجتماعی مورد بحث قرار گرفته است. لذا دانش سیاسی خود از ابتدا با مقوله ترس گره خورده و پیوند ناگسستنی ایجاد شده است حال چه فیلسوف سیاسی و چه نظریه‌پرداز بین‌الملل ترس جایگاه بنیادی و اساسی در نظریاتشان داشته و خواهد داشت. در سطوح بین‌المللی این مسئله به مراتب از اهمیت بیشتری برخوردار است که در مبحث سیاست ترس به آن خواهیم پرداخت. از قضا قید نظریه سیاسی بین‌المللی در اینجا مستلزم توضیحی است. درست است که رویکرد واقع‌گرا، پدیده ترس را در بافت دولت‌های ملی و تمامیت سرزمینی بیان و نوعی غیریت‌سازی ناشی از ترس را برجسته می‌کنند اما در وضعیت کنونی ناشی از تحذب و نفوذ فزاینده امر فرامرزی و بین‌المللی که مقوله ترس و مخاطرات را همه‌گیر کرده است (Sullivan, 2009:333) یکی از دلایل چرایی پرداختن به سیاست ترس و هم در عین حال، بهره‌گیری از نظریه سیاسی بین‌المللی است.

۲-۲ سیاست ترس

ترس به عنوان یک احساس، در قلمرو احتمالات نامطلوب، از آن‌چه ممکن است بربک فرد یا یک جامعه سیاسی بیفتد، نهفته است و از این رو، ارزیابی آن برای اهداف سیاسی دشوار می‌باشد. از آنجایی که از تخیل افراد برای انجام تأثیر مطلوب استفاده می‌گردد، این فقط یک استقرار یک‌طرفه ارتباط توسط قدرت نیست، بلکه به گیرنده‌ها یا مترجمان کافی در سطح عامل انسانی نیاز دارد تا حس ترس را منتقل یا القا کنند، به ویژه زمانی که ترس تجربه نشده باشد، اما در کمین بسیاری از احتمالات نامطلوب است. بنابراین، ترس اغلب به لوازم زیبایی‌شناختی مختلفی مانند نمایشنامه‌ها، گفتار، داستان‌ها، استعاره‌ها، تصاویر و اصطلاحات برای ایجاد تأثیر سیاسی لازم متکی است. ارواح، خون‌آشام، شیطان، شر، وحشت و جنون برخی از استعاره‌هایی هستند که برای توصیف دیگری به کار می‌روند که نه تنها دیگری را شیطانی می‌کند، بلکه ترس از چنین اعمال ناشایست را در سیاست بین‌الملل زنده نگه می‌دارد (Devetak, 2005:634). سیاست بقا؛ یک جنبه بسیار مهم که محوری می‌باشد: خود ترس از دولت است. در اینجا ترس به عنوان یک فناوری حکومت‌داری عمل خواهد کرد، قدرت حاکم یا از ترس

استفاده می‌کند تا دیگران را به آن قدرت رضایت دهد، یا جامعه مدنی وعده حفاظت و حذف ترس را برای اطمینان از رضایت می‌دهد. ترس از اجبار توسط دولت‌ها در هر دو دولت استبدادی و لیبرال، تضمین‌کننده تبعیت و اطاعت است (Ahmed, 2004: 71).

در واقع، ماهیت متمایز بین‌الملل به دولت‌ها قدرت مشروعی برای استفاده از زور در برخورد با دشمن خارجی و پاکسازی هرگونه تهدید داخلی می‌دهد. بنابراین، اصطلاح امنیت قلمرو به دولت‌ها اجازه می‌دهد تا قدرت‌های اضطراری بیشتری را برای مقابله با تهدیدات وجودی به خود اختصاص دهند، فرآیندی که محققان دانشکده مطالعات امنیتی کپنهاگ آن را به‌عنوان امنیت‌سازی نامیده‌اند که توسط ایجاد بین‌ذهانی یک تهدید وجودی با برجسته‌گی کافی برای تأثیرات سیاسی اساسی ایجاد می‌شود (Buzan et al, 1998: 25). در این معنا در اندیشه سیاسی رابطه‌ای معناداری بین اندیشمندانی همچون ماکیاولی، هابز، نیچه، کارل اشمیت، ای‌اچ‌کار و نظریه پردازان رئالیست (واقع‌گرا) وجود دارد چرا که تمامی شان ترس را به‌نوعی از منظر دستگاه انسان‌شناسی سنجیده‌اند. در واقع در سنت رئالیسم کلاسیک و نئورئالیسم، ترس از تهدید خارجی و بی‌اعتمادی بنیادین به دیگر بازیگران، عامل اساسی شکل‌گیری دولت‌ها، اتحادها و مسابقه تسلیحاتی تلقی می‌شود. مورگنتا، والتز و دیگر رئالیست‌ها بر این باورند که «ترس نسبت به قدرت و انگیزه‌های دیگر دولت‌ها»، محور رفتار سیاسی در نظام بین‌الملل آنارشیک است (Waltz, 1979: 102). مطابق آموزه اصیل رئالیسم، ترس موجب تعادل قوا شده و حتی عامل بازدارندگی در مواجهه با جنگ و هرج‌ومرج تلقی می‌گردد. در واقع رئالیست‌ها در روابط بین‌الملل، انسانی را فرض می‌کنند که ذاتاً خودخواه، محافظه‌کار و سرشار از بی‌اعتمادی نسبت به دیگران است (Morgenthau, 1948: 4).

از منظر روش‌شناختی در این نوشتار روشن است که واقع‌گرایی به‌عنوان یکی از کهن‌ترین و تأثیرگذارترین رهیافت‌ها، نقش مهمی در تبیین علل رفتارهای سیاسی و امنیتی کنونی ایفا می‌کند. بن‌مایه‌های این رویکرد را می‌توان در آثار نیکولو ماکیاولی یافت؛ جایی که او ماهیت انسان را اساساً خودمحور و قدرت‌طلب می‌داند و پیشنهاد می‌دهد که سیاست‌مداران باید فارغ از ارزش‌های اخلاقی، بر واقعیات و منافع ملموس تمرکز کنند (Machiavelli, 2003: 54). هابز نیز با تأکید بر پرهیزگاری ذاتی انسان و ترس دائمی از دیگری، نظم سیاسی و اجتماعی را بر پایه‌ی اضطراب و ناامنی طبیعی انسان‌ها بنا می‌کند. هابز معتقد است که «وضع طبیعی» انسان‌ها، نوعی جنگ همه با همه است که برای فرار از این ترس دائمی، به ایجاد دولت مقتدر می‌انجامد (Hobbes, 2001: 88). این رهیافت واقع‌گرایانه شرحی عمیق‌تر در اندیشه‌ی ای.اچ.کار یافته است که به پیروی از هابز، ساختار روابط بین‌المللی را بر مبنای منافع و قدرت، نه آرمان‌گرایی، تبیین می‌کند (Carr, 1939: 63). حال این سنت فکری

در روانشناسی سیاسی معاصر ابزار مفیدی برای فهم و تبیین نظریات امثال هانتینگتون و برژینسکی فراهم می‌آورد؛ به گونه‌ای که هانتینگتون تأکید بر تعارض تمدن‌ها، و برژینسکی برداشت امنیت‌محور خود از سیاست جهانی را بر مبنای واقع‌گرایی و توجه به ترس‌ها و انگیزه‌های بنیادین بازیگران سیاسی بنا نهاده‌اند (Huntington, 1996: 36; Brzezinski, 1997: 29). کلیدواژه‌های نظریه واقع‌گرایی مانند بدبینی به انسان، رویکرد تجربی در سیاست بین‌المللی و منافع ملی جزو مفاهیم کلیدی واقع‌گرایی محسوب می‌شوند که همه‌گی این کلمات ریشه در ترس دارد.

۳. ترس در نظریه سیاسی بین‌المللی

نیک می‌دانیم، متفکران متعددی از جمله ماکیاولی، هابز، ویکو، مونتسکیو، توکویل، کنت والز، مورگنتا، ای‌اچ‌کار، آنتونی‌گیدنز، مایکل ایگناتیف، رابرت کاپلان به اشکال مختلف این پدیده را بررسی و تبیین کرده‌اند. برخی از این متفکران به عنوان نظریه پرداز روابط بین‌الملل، به خوبی از نظرات فیلسوفان سیاسی در بسط و تبیین نظریه سیاسی خود در محیط بین‌المللی بهره برده‌اند. از آن جمله در سال‌های اخیر برژینسکی و هانتینگتون که پژوهش حاضر متمرکز بر تحلیل دیدگاه این دو متفکر برجسته می‌باشد. این دو با بازخورد وقایع و تحولات گوناگون اواخر قرن ۲۰ تلاش کرده‌اند مسئله ترس را به امکانی برای تبیین آن موضوعات تبدیل کنند. دو متفکر مورد بحث در این جستار ضمن همراهی با مبانی کلی اسلاف خود توانسته‌اند ابعاد دیگری از اهمیت ترس در نظریه پردازی مرتبط با وقایع کنونی روشن کنند. در واقع امر در این بخش، پس از مختصر توضیحی از مبانی فکری هر دو متفکر به صورت جداگانه به سیاست ترس در اندیشه دو متفکر نه صرفاً به‌عنوان یک مفهوم توصیفی، بلکه به‌مثابه مکانیسمی برای تبیین و مدیریت تهدیدات نوین عصر جدید مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳-۱. **مبانی فکری برژینسکی:** زیگنیو برژینسکی (Zbigniew Brzezinski)، از برجسته‌ترین نظریه‌پردازان سیاست بین‌الملل و استراتژیست‌های قرن بیستم است که عمدتاً با نقش مشاور امنیت ملی ایالات متحده در دوران ریاست‌جمهوری جیمی کارتر (۱۹۷۷-۱۹۸۱) شناخته می‌شود. او که دوران کودکی‌اش را در لهستان و سپس در مهاجرت به کانادا و آمریکا، در سایه تهدیدهای اشغال، آوارگی و قدرت‌های توتالیتیر سپری کرد، عمیقاً از تجربیات شخصی و رعب و ناامنی‌های جنگ سرد تأثیر پذیرفت (Brzezinski, 2014: 18). به عنوان یک شاهد عینی دوران جنگ سرد و رقابت ابرقدرت‌ها، آثار متعدد وی از جمله کتاب مشهور «صفحه شطرنج بزرگ» (The Grand Chessboard) متمرکز بر بررسی وضعیت ترس حاکم بر سیاست جهانی و تأثیر آن بر قدرت و امنیت

بین‌المللی می‌باشد (Brzezinski, 1997: 36). وی علاوه بر فعالیت اجرایی، با نگارش ده‌ها کتاب و مقاله، نگاه واقع‌گرایانه و توجه ویژه به انگیزه‌ها و ترس‌های بازیگران عرصه بین‌الملل را وارد ادبیات روابط بین‌الملل کرده است. مبانی فکری متفکر حاضر به طور عمیقی ریشه در سنت‌های رئالیسم و ژئوپلیتیک دارد. او جهان را صحنه‌ای از رقابت قدرت میان دولت‌ها می‌دید و بر نقش تعیین‌کننده جغرافیا در شکل‌دهی به این رقابت تأکید فراوان داشت. در قلب اندیشه برژینسکی، این باور قرار داشت که قاره اوراسیا، شامل اروپا و آسیا، محور ژئوپلیتیکی جهان است و کنترل یا حداقل تأثیرگذاری گسترده بر آن برای هر قدرتی که به دنبال جایگاه جهانی است، حیاتی است. او به صراحت در کتاب خود صفحه بزرگ شطرنج این دیدگاه را مطرح می‌کند و استدلال می‌آورد که هر قدرتی که بتواند بر این «صفحه بزرگ شطرنج» مسلط شود، به طور بالقوه بر جهان مسلط خواهد شد. این نگرش او را به یکی از برجسته‌ترین نمایندگان تفکر ژئواستراتژیک در دوره پس از جنگ سرد تبدیل کرد. ایشان چگونگی برقراری هژمونی آمریکا در جهان را نیز در این کتاب ترسیم نمود. وی معتقد بود که آمریکا برای حفظ رهبری خود بر جهان می‌بایست یا بازیگران اصلی سیاست و اقتصاد جهان تعاملی متناسب و متقابل داشته باشد.

وی پنج کشور اصلی عرصه جهانی را فرانسه، آلمان، روسیه، چین و هند می‌داند و پنج کشور دیگر که در جغرافیای سیاسی تنش محوری دارند را ایران، ترکیه، آذربایجان، اوکراین و کره جنوبی عنوان می‌کند و مدعی است که آمریکا در این مسیر می‌بایست به دو مسئله توجه نماید، اول تعامل با این کشورها و دوم سازماندهی مناسب بین این کشورها به گونه‌ای که نقش آمریکا در آن محوری باشد که اگر از پس این مهمات بریاید قادر خواهد بود سلطه سیاسی و اقتصادی خود بر جهان را ادامه دهد. برژینسکی در این کتاب پیام مهمی دارد، وی معتقد است که دوره کشورگشایی قدرت‌های استبدادی به پایان رسیده و تعامل کشورها با یکدیگر در قرن ۲۱ چون بازی شطرنجی است که هرگاه کشوری با توجه به قواعد بازی حرکات مناسب‌تری داشته باشد امتیاز بیشتری در صحنه بین‌المللی کسب خواهد نمود. از نظر وی پس از فروپاشی شوروی این اولین باری است که در تاریخ شاهد جهانی هستیم که به سرعت مناسبات به سوی جهانی شدن پیش می‌رود و قدرت برتر بین‌المللی در آن از اوراسیا نیست. برای تداوم چنین شرایطی لازم است اوراسیا کنترل شود که این مهم از طریق مدیریت کم هزینه منطقه بالکان امکان‌پذیر است چرا که این منطقه جغرافیائی است که قدرت‌های اوراسیا برای افزایش قدرت بین‌المللی خواهان نفوذ در آن هستند (Brzezinski, 2018:25).

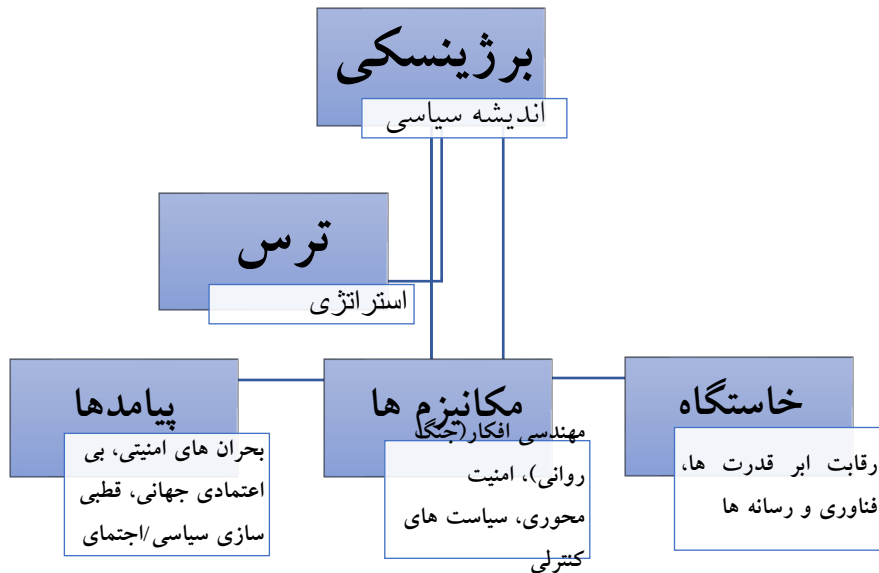
وی در مقاله‌ای در سال ۱۹۷۷ تحت عنوان کنترل اوراسیا نوشت، اوراسیا ابرقاره محوری جهان است، قدرتی که بر اوراسیا مسلط باشد نفوذ تعیین‌کننده‌ای بر اقتصاد و سیاست جهان خواهد داشت. با توجه به این‌که اوراسیا

اکنون به‌عنوان صفحه شطرنج ژئوپلیتیک تعیین کننده ایفای نقش می‌کند دیگر به دور از منطق است روند سیاسی مجزا برای اروپا و آسیا ایجاد کنیم (Brzezinski, 1977: 16). با بررسی نظریات و آراء برژینسکی به وضوح می‌توان مواردی را مشاهده نمود که بیش از تلاش برای رهبری جهانی آمریکا، به‌دنبال حفظ و بقای این هژمونی می‌باشد. در واقع ترس از افول قدرت رهبری آمریکا و شاید ترس‌هایی بیش از آن یعنی باختن رهبری جهان به چین و امکان فراگیری کمونیسم در جهان برژینسکی را به دانشمندی بدل ساخته است که در مقام ادوار تئوری پردازی اش چه در دوره تدریس در دانشگاه و چه در دوره رسیدن به قدرت وقتی دوران پساقدرت به دنبال حفظ توازن رهبری آمریکا می‌باشد. با وجود این که مبانی فکری برژینسکی عمدتاً رئالیستی و متمرکز بر قدرت سخت و جغرافیا بود، او متفکری نبود که تنها به این ابعاد پردازد. او در تحلیل‌های خود به پیچیدگی‌های فزاینده نظام بین‌الملل، نقش بازیگران غیردولتی، چالش‌های فراملی مانند تروریسم و تغییرات اقلیمی، و همچنین اهمیت قدرت نرم و ارزش‌ها در سیاست جهانی اذعان داشت. این جنبه‌های از اندیشه او به ویژه در آثار متأخرش مانند چشم‌انداز استراتژیک که در آن به «بحران قدرت جهانی» اشاره می‌کند، پررنگ‌تر می‌شوند و نشان‌دهنده تلاش او برای تطبیق چارچوب ژئواستراتژیک خود با واقعیت‌های متغیر قرن بیست‌ویکم است (Brzezinski, 2014).

در واقع با بررسی‌های صورت گرفته می‌توان به صورت کلی تحلیل نمود که انسان‌شناسی و جهان‌شناسی برژینسکی بر این پایه استوار است که، جهان را عرصه‌ای پیچیده و پویا از رقابت‌های دائمی قدرت می‌داند که در آن جغرافیا و فناوری نقشی اساسی در تعیین سرنوشت ملت‌ها و نظام جهانی ایفا می‌کنند، او بر این باور است که انسان‌ها، به‌ویژه رهبران سیاسی، اسیر ترس، جاه‌طلبی و ناامنی بوده و تصمیمات‌شان اغلب ترکیبی از عقلانیت محدود و انگیزه‌های غریزی است. از نظر او، تجربه‌های تلخ تاریخی و حافظه جمعی ملت‌ها بر رفتار و نگرش‌شان به جهان تأثیرگذار است.

بنابراین، فهم سیاست بین‌الملل مستلزم توجه به بُعد روان‌شناسانه و شناخت عمیق انسان و جهان است. اصول و بنیاد اصلی فکری این متفکر به‌صورت کلی بر لزوم درک واقع‌بینانه از ساختار قدرت جهانی، نقش تعیین‌کننده ژئوپلیتیک اوراسیا و ضرورت حفظ برتری استراتژیک آمریکا استوار است. وی تأکید دارد که ناامنی و ترس، موتور محرک سیاست جهانی هستند و رهبران باید واقعیت‌های متغیر قدرت را به‌دقت تحلیل کنند. برژینسکی بر اهمیت پیوند میان تجربه زیسته، تاریخ تلخ قرن بیستم و تفکر استراتژیک تأکید می‌ورزد به باور او، تصمیم‌سازی موثر مستلزم ترکیب درک روان‌شناسانه قدرت با ارزیابی عقلانی تهدیدهای عصر مدرن می‌باشد.

۲-۳. سیاست ترس در نظریه برژینسکی: ترس به عنوان ابزار استراتژیک: برژینسکی اغلب بر استفاده استراتژیک از ترس به عنوان یک ابزار سیاسی تاکید داشت. وی تاکید کرد که چگونه پویایی قدرت بر روابط خارجی تأثیر می‌گذارد، به ویژه در رابطه با ایران و اسرائیل. ترس برای حفظ ثبات: برژینسکی معتقد بود که منافع ملی اساسی ایالات متحده در ایجاد یک محیط ژئوپلیتیکی باثبات نهفته است، که قادر است با نزدیک شدن به این درگیری‌ها با بازدارندگی و تعامل دیپلماتیک به دست آید. مدیریت ترس: برژینسکی این ایده را رد کرد که ایران تهدیدی غیرقابل کنترل است و اظهار داشت که اگر ایالات متحده با موفقیت قدرت‌های قوی‌تری مانند اتحاد جماهیر شوروی و کره شمالی را بازدارد، می‌تواند روابط با ایران را به طور مشابه مدیریت کند، او تاکید کرد که داشتن توانایی هسته‌ای ذاتاً منطقه را بی‌ثبات نمی‌کند، بلکه مستلزم درک دقیقی از ادراک و مدیریت تهدید است. ارزش‌های ایالات متحده آمریکا: برژینسکی معتقد بود که ارزش‌های آمریکا ابزاری برای به چالش کشیدن اقتدارگرایی است، او با به کارگیری درک خود از تمامیت خواهی، به دنبال تاکید بر ماهیت اساساً معیوب نظام شوروی بود و استدلال کرد که تمامیت خواهی پتانسیل انسانی را سرکوب و رشد فکری را خفه خواهد کرد، در ادامه جدولی مختصر از تحلیل‌های صورت گرفته انجام شده است.

نمودار ۱. جایگاه ترس در نظریه سیاسی بین‌المللی برژینسکی

منبع: نویسندگان

۳-۳. مبانی فکری هانتینگتون: در همراهی با لارس اسوندسن می توان گفت اثر و متفکری که در ژانر ترس نوشته شده کتاب برخورد تمدن ها و ساموئل پی. هانتینگتون است (Svendsen, 2020:197). وی از سرشناس ترین نظریه پردازان علوم سیاسی و روابط بین الملل می باشد که بخش عمده زندگی حرفه ای خود را در دانشگاه هاروارد سپری کرد و به عنوان استاد، پژوهشگر و مشاور دولتی تأثیرگذار شناخته می شود (Huntington, 1996: 15-17). وی دوران کودکی خود را در بحبوحه رکود بزرگ اقتصادی و فضای پراضطراب دهه ۱۹۳۰ در آمریکا گذراند که بی تردید این تجربه ها نقش مهمی در شکل گیری نگاه واقع گرایانه و توجه او به مفاهیمی مانند نامنی، هویت و ترس در سیاست جهانی داشته است. هانتینگتون در دهه های حساس جنگ سرد و پس از فروپاشی شوروی، به عنوان مشاور وزارت دفاع آمریکا و عضو شورای امنیت ملی نیز ایفای نقش نمود. آثار فراوان ایشان، به ویژه کتاب «برخورد تمدن ها»، تحلیل هایی ژرف درباره وضعیت ترس، نزاع های فرهنگی و آینده نظم جهانی ارائه کرده است (Huntington, 1996: 29-31).

او با ارائه نظریه برخورد تمدن ها توانست در کانون توجهات فکری قرار گیرد. هرچند نباید از یاد برد که هانتینگتون در کنار برژینسکی و کاپلان دکترین ترس خود را با لحاظ این پیشفرض که ایالات متحده از بیرون در معرض تهدید است. با این همه ارائه چنین رویکردی درباره نظم نوین جهانی پس از جنگ سرد با استدلال پایان برخورد تمدن ها درباره نظم نوین جهانی پس از جنگ سرد، با استدلال پایان برخوردهای سیاسی و نظامی بین کشورها توجه اندیشمندان این حوزه را به سوی تغییر مرزهای جهانی سوق داد، به شیوه ای که برخورد منافع فرهنگ ها و تمدن های هفت گانه به صورت جدی مورد کاوش قرار گرفت. مبانی فکری هانتینگتون نشان می دهد که ایشان به عنوان یک اندیشمند رئالیست نگاهی واقع گرایانه به مدرنیته شدن جوامع و پیچیدگی حاصل از آن داشت و نسبت به آن موضع دیدگاه منفی و بدبینانه ای ارائه می داد. وی در نقد نظریه نوسازی، چنین استدلال می کرد که با مدرن شدن جوامع، آن ها دچار نوعی بی نظمی شده و اگر این نوسازی اجتماعی با فرایند نوسازی سیاسی و سازمانی مطابقت نداشته باشد نتیجه آن جز خشونت نخواهد بود. در انتهای قرن بیستم و از دهه ۱۹۶۰ الی ۱۹۹۰ میلادی عرصه روابط بین الملل به صحنه جنگ میان نظریه پردازان با نظریات و چارچوب فکری متفاوت تبدیل شد. نظریه پردازان و صاحب نظران به سوی بهترین راه برای اندیشیدن و چگونگی مطالعات سیاست بین المللی با یکدیگر اختلاف نظر داشتند این رویارویی ظریف بوده اما اساسا به درگیری میان کسانی که دیدگاهی واقع گرایانه نسبت به سیاست بین الملل داشتند و کسانی که این دیدگاه را به کلی رد می کردند

محدود و خلاصه شد. حال تفکر رئالیستی در مواجهه با تغییرات صحنه سیاسی و اجتماعی نظام بین‌الملل در محافل سیاسی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. این تصور که صحنه ژئوپلتیک به برخورد تمدن‌ها تبدیل خواهد شد برای اندیشمندانی که همگان به دنبال مهر تایید به پایان دو قطبی بودن سیاست بین‌الملل بودند به‌عنوان یک مرجع مورد وثوق قرار گرفت. در حالی که تعدادی از اندیشمندان به بازگشت سیاست قدرت‌های بزرگ متمرکز بوده‌اند، ساموئل هانتینگتون با ارائه نظریه برخورد تمدن‌ها مدعی است که تفاوت‌های فرهنگی و عمدتاً مذهبی است که منجر به درگیری‌های آینده می‌گردد. از منظر هانتینگتون منبع اساسی برخورد در دنیای جدید مسائل ایدئولوژیک و اقتصادی نخواهد بود بلکه عامل تمدن منبع تعیین‌کننده برای زد و خورد و ایجاد تقسیمات بزرگ بین بشر خواهد بود، لذا برخورد تمدن‌ها بر سیاست‌های جهانی غلبه خواهد کرد. و این خطوط گسل بین تمدن‌ها است که در آینده خطوط درگیری و جنگ خواهد بود (Huntington, 1993, 22).

آنچه بر تفکر رئالیستی وی در نظریه برخورد تمدن‌ها و عدم اعتقاد به نهادها و سازمان‌های بین‌المللی رنگ واقعیت می‌بخشد، اجتناب ناپذیر بودن استفاده از سلاح توسط دولت‌هاست که همکاری بین‌المللی را به امری غیرقابل اعتماد تبدیل می‌کند چرا که کشورها تحت هر شرایطی به دنبال منافع خود می‌باشند. ساموئل هانتینگتون تلاش داشت در این نظریه ساختار نظری فراگیری ارائه دهد که هدف آن تبیین و توصیف ویژگی‌های کلیدی نظام بین‌الملل می‌باشد. حال وی با تمرکز بر مفهوم تمدن، درگیری بین تمدن‌ها را به‌عنوان منبع اصلی درگیری پس از پایان جنگ سرد توصیف نمود. بنابراین هانتینگتون تمدن را در جایگاهی بالاتر از اصطلاحات محدودتری چون ملت یا زبان قرار می‌دهد. در مرکز مفهوم تمدن، مذهب و فرهنگ قرار دارد. وی معتقد است که عوامل تمدنی و فرهنگی، نه اقتصاد یا ایدئولوژی، دلیل اصلی وقوع درگیری‌ها خواهد بود. در حالی که دولت-ملت‌ها هم‌چنان قدرتمندترین بازیگران در امور جهانی خواهند بود، درگیری‌های آینده اساساً حول ملت‌ها یا گروه‌هایی از مردم با پیشینه‌های تمدنی متفاوت خواهد چرخید. به عبارت دیگر؛ (رقابت ابر قدرت‌ها با برخورد تمدن‌ها جایگزین می‌شود) (Huntington, 1996, 28).

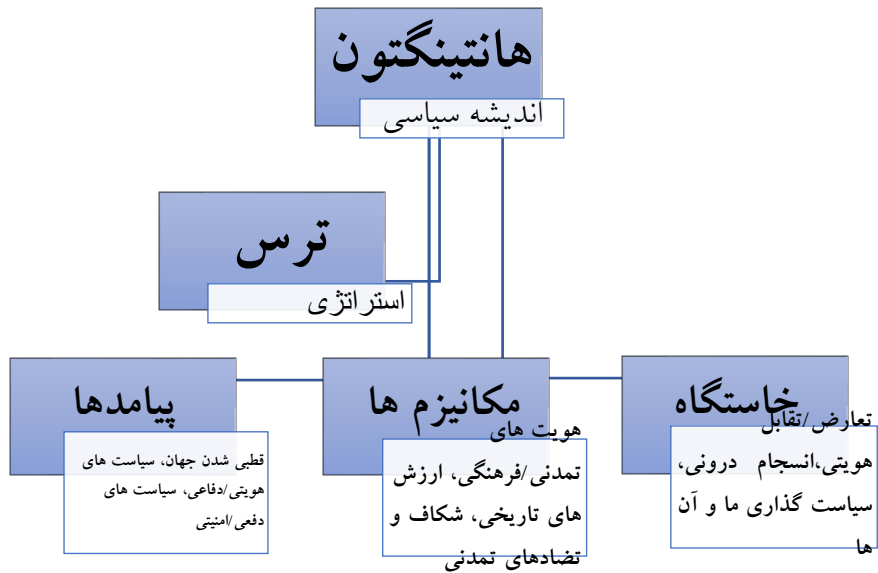
هانتینگتون با ترس از به‌هم خوردن نظم حاکم و نگرانی از دست رفتن جایگاه بین‌المللی ایالات متحده آمریکا، سیاست بین‌الملل را در حال خروج از مرحله غربی و عدم تسلط غرب به‌عنوان تمدنی مسلط بر سیاست بین‌المللی تمدن‌های غیرغربی را با بازیگران و شرکای غرب در اعمال تسلط سیاسی بر صحنه بین‌الملل عنوان می‌کند. از نظر وی تمدن‌های غیرغربی دیگر به‌عنوان هدف استعمار غرب در تاریخ باقی نمی‌مانند، بلکه به‌عنوان شکل دهندگان تاریخ به غرب خواهند پیوست (Huntington, 1996, 23). هانتینگتون معتقد است ثبات هر حکومت در رابطه مناسب و تعادل بین نهادینه کردن سیاست‌ها و مشارکت سیاسی می‌باشد. حال ثبات سیاسی

زمانی به وجود خواهد آمد که با افزایش مشارکت سیاسی مسائلی از قبیل پیچیدگی، استقلال، سازگاری و انسجام نهادهای سیاسی جامعه افزایش می‌یابد (Yakhchali, 2015). وی در کتاب موج سوم دموکراسی بیان نمود که موج جدیدی از دموکراسی‌سازی و توسعه نوین سیاسی از اواخر قرن بیستم آغاز شده‌است، و دامنه گسترده آن شامل بیش از ۶۰ کشور جهان می‌شود (Huntington, 2015). هانتینگتون با ارائه نظریات توسعه منفی کمک شایانی به نظریه‌پردازانی در حوزه توسعه سیاسی نمود و حتی در ورطه عمل در سیاست جهانی بین‌المللی و انتقال کشورها از شکل سنتی به مدرن با رویه‌ای که دچار نابسامانی نشده و به خشونت دچار نشوند نقش انکار ناپذیری را ایفا نمود. در واقع با بررسی‌های صورت گرفته می‌توان به صورت کلی تحلیل نمود که انسان‌شناسی و جهان‌شناسی هانتینگتون بر این پایه استوار است که ایشان جهان معاصر را عرصه‌ای چندپاره و سرشار از نزاع‌های عمیق فرهنگی و تمدنی می‌داند که در آن، هویت جمعی و مرزهای تمدنی، نقش اصلی را در سامان‌دهی سیاست جهانی ایفا می‌کنند. از منظر او، انسان‌ها پیش از هر چیز، حامل ارزش‌ها، باورها و ترس‌هایی‌اند که در بستر سنت و فرهنگ خود پرورش یافته‌اند؛

همین تمایزات و دغدغه‌های وجودی است که منبع اصلی درگیری‌ها و بی‌اعتمادی در جهان امروز محسوب می‌شود، وی معتقد است که ترس از دیگری و اضطراب نسبت به حفظ هویت جمعی، ریشه بسیاری از تصمیمات سیاست‌گذاران و ملت‌ها می‌باشد، لذا به عقیده ایشان، بی‌توجهی به واقعیت‌های فرهنگی و روانی انسان‌ها، فهم صحیح سیاست بین‌الملل را غیرممکن خواهد ساخت. اصول و بنیاد اصلی فکری این متفکر به صورت کلی بر محور اهمیت هویت‌های فرهنگی و تمدنی در تعیین منافع و منازعات جهانی استوار می‌باشد، لذا وی بر این باور است که پس از جنگ سرد، خطوط گسست نه میان دولت‌ها، بلکه میان تمدن‌ها ترسیم می‌شود و اختلافات فرهنگی است که محرک اصلی تعارضات جهانی قرار خواهد گرفت. از منظر ایشان، سیاست جهانی بیش از پیش درگیر تأثیرگذاری ترس، نگرانی نسبت به دیگری و تلاش برای محافظت از هویت جمعی شده است. با این عقیده که غفلت از واقعیت‌های فرهنگی، بزرگ‌ترین خطای راهبردی در فهم تحولات معاصر جهان خواهد بود. در ادامه جدولی مختصر از تحلیل‌های صورت گرفته انجام شده است.

۴-۳. **سیاست ترس در نظریه هانتینگتون:** سیاست ترس: نظریه ساموئل هانتینگتون در مورد "سیاست ترس" به بررسی پویایی قدرت و درگیری در جوامع، به ویژه در زمینه هویت‌های فرهنگی و تمدنی می‌پردازد. هانتینگتون مطرح می‌کند که با تغییر آب و هوای سیاسی جهانی، به ویژه پس از جنگ سرد، منابع اصلی درگیری به طور فزاینده‌ای در امتداد خطوط گسل فرهنگی و مذهبی به جای تقسیمات ایدئولوژیک یا اقتصادی که مشخصه بخش زیادی از قرن بیستم بود، ایجاد می‌شوند. برخورد تمدن‌ها: هانتینگتون در اثر تأثیرگذار خود، "برخورد

تمدن‌ها و بازسازی نظم جهانی"، به وضوح استدلال می‌کند که اختلافات فرهنگی، به ویژه آن‌هایی که مبتنی بر مذهب و قومیت هستند، نیروهای محرکه در پشت درگیری‌های آینده خواهند بود، وی تمدن‌های اصلی مانند غربی، اسلامی و کنفوسیوسی را مشخص می‌کند و برجسته می‌کند که چگونه تعاملات بین این گروه‌ها با ترکیبی از همکاری و درگیری مشخص می‌گردد. **هویت فرهنگی**: هانتینگتون نشان می‌دهد که ترس از دست دادن هویت فرهنگی و انسجام اجتماعی قادر است جوامع را به سمت سیاست‌های ملی‌گرایانه و انزواطلبانه سوق دهد و در نتیجه پتانسیل درگیری را افزایش دهد، این پس‌زمینه ترس می‌تواند منجر به اخلاق واکنشی در میان ملت‌ها گردد، جایی که تهدیدات درک شده از تمدن‌های رقیب، مواضع تهاجمی و اقدامات پیشگیرانه را برمی‌انگیزد و در نهایت به جای تقویت گفتگو، شکاف‌ها را تشدید می‌کند. ابزاری برای بسیج سیاسی: نظریه وی نشان می‌دهد که ترس‌های مرتبط با هویت فرهنگی می‌توانند به طور قابل توجهی بر رفتار سیاسی و روابط بین‌الملل تأثیر بگذارند، بیش از آنکه در مورد پویایی بین هویت، ترس و حکومت، لزی را ارائه می‌دهد که از طریق آن می‌توان درگیری‌های معاصر مشخص شده توسط تنش‌های فرهنگی را درک نمود، در ادامه جدولی مختصر از تحلیل‌های صورت گرفته انجام شده است.

نمودار ۲. جایگاه ترس در نظریه سیاسی بین‌المللی هانتینگتون

منبع: نویسندگان

۴. بازتاب امروزی سیاست ترس در عصر سیاست جهانی؛ بالکانیزه و لبنانی شدن دنیا

۴-۱. **برژینسکی:** برژینسکی در آثارش (به ویژه صفحه کتاب *شطرنج بزرگ*) ترس خود را بیشتر متوجه فروپاشی ساختاری و جغرافیایی و تشدید رقابت قدرت‌های منطقه‌ای می‌داند؛ او هشدار می‌دهد که بی‌ثباتی و ضعف قدرت مرکزی در مناطق حساس می‌تواند به هرج و مرج و ظهور بازیگران رقیب منجر شود. حال در تحلیل نظریات ایشان می‌توان گفت بیشتر به بالکانیزه شدن و گاه لبنانی شدن نزدیک می‌باشد، چرا که برژینسکی تحلیلی از تجزیه ساختاری مناطق حساس به مانند قفقاز، آسیای مرکزی، خاور میانه و خطر زایش چندین قدرت متخاصم محلی دارد. در مراحل حادثر، اگر قدرت مرکزی به طور کامل فروپاشد و شبه دولت‌ها و میلیشیایا کنترل را به دست گیرند، تحلیلش به مفهوم لبنانی شدن هم نزدیک می‌شو. ولیکن نقطه آغاز نگرانی‌اش، بالکانیزه شدن (یعنی خرد شدن ساختار سیاسی به بازیگران متعدد و رقیب) می‌باشد.

۴-۲. **هانتینگتون:** هانتینگتون، به ویژه در کتاب مشهورش *برخورد تمدن‌ها*، ترس محوری‌اش را ناشی از واگرایی هویتی - فرهنگی بیان می‌کند، لذا بیش از همه از شکل‌گیری خطوط گسل تمدنی و ناتوانی تمدن‌های گوناگون در درک مشترک صحبت می‌کند. حال در تحلیل نظریات ایشان می‌توان گفت به بابلی شدن نزدیک است چرا که ایشان به گسست‌های عمیق معنایی و هویتی (زبان‌ها و چارچوب‌های متفاوت فکری) میان تمدن‌ها اشاره داشته، و بارها تأکید می‌کند که تمدن‌های گوناگون زبان مفهومی مشترک ندارند و همین ناتوانی در برقراری دیالوگ، منجر به سوء تفاهم و درگیری می‌گردد. در واقع نگرانی هانتینگتون به حد فروپاشی سرزمینی (بالکانیزه شدن) یا فروپاشی دولت و اقتدار (لبنانی شدن) نمی‌رسد، مسئله اصلی‌اش، واگرایی فرهنگی و Semantic Fragmentation در نظم جهانی می‌باشد.

متفکران	نزدیک‌ترین اصطلاح	نوع ترس نهفته
برژینسکی	بابلی شدن	واگرایی معنایی-هویتی؛ شکست زبان/گفتمان مشترک، خطوط گسل
هانتینگتون	بالکانیزه شدن-لبنانی شدن	فروپاشی سرزمینی و ساختاری، رقابت محلی، بی‌ثباتی قدرت مرکزی

جدول ۱. مقایسه مدل ترس دو متفکر با سه اصطلاح مطرح

منبع: نویسندگان

۵. اصول افتراق نظریه دو متفکر مطرح در باب ترس: همان‌طور که به اجمال گذشت، هانتینگتون و برژینسکی در نظریات و آراء خود تنها دولت‌ها را طرف‌های نزاع و جنگ‌های آینده نمی‌دانستند. درست‌تر این است که بگوییم دو متفکر به احتمال قوی منازعات در سپهر سیاست جهانی معتقد بوده و طرف‌های حاضر در این جنگ‌ها را گروه‌های تمدنی، فرهنگی و بدوی می‌دانند اما در ارائه نظریات و منطقه‌درگیری با یکدیگر اختلاف نظر دارند. برای مثال هانتینگتون در نظریه برخورد تمدن‌ها، جغرافیای خاص تمدن هفت‌گانه را محل درگیری عنوان نموده، در حالی که برژینسکی در نظریه قوس بحران محل درگیری را کمربند خاورمیانه به طرفین عنوان می‌نماید. از دیگر تمایزات این اندیشمندان حوزه سیاست بین‌المللی، جایگاه ایالات متحده در تسلیحات نوین پس از درگیری می‌باشد. برژینسکی معتقد است افول ایالات متحده تابع ظهور قدرت‌های جدید ناگزیر است و نظام بین‌الملل پس از درگیری از تک‌قطبی به چندقطبی تغییر شکل خواهد داد. اما هانتینگتون نظام چندقطبی را غیر ممکن دانسته و معتقد است در آینده هم‌چنان نظام بین‌الملل به شکل تک‌قطبی خواهد بود و هژمون برتر آینده پس از جنگ و برخورد میان تمدن آمریکا و دیگر تمدن‌ها به ویژه جهان اسلام مشخص خواهد شد. از دیگر تمایزات میان هانتینگتون و برژینسکی اجرای طرح‌ها و ساختار استراتژی‌های ایالات متحده آمریکا در بحث کنترل و مقابله با دیگر تمدن‌هاست. به نحوی که برژینسکی به شدت مخالف حضور نظامی ایالات متحده در جغرافیای دیگر تمدن‌هاست. در حالی که هانتینگتون در این باره نظری متفاوت دارد. چراکه وی معتقد است ایالات متحده آمریکا باید در برابر تمدن‌های مختلف استراتژی متفاوتی اتخاذ نماید. به‌شبهه‌ای که حضور نظامی ایالات متحده در جغرافیای تمدن آفریقایی را لازم ندانسته اما حضور این هژمون در پهنه تمدن اسلامی را واجب

می‌داند. در واقع هانتینگتون در درون هر یک از این تمدن‌ها نیز حضور یا عدم حضور نظامی ایالات متحده را منوط به میزان مخالفت با تفکر لیبرالیسم در آن منطقه می‌داند و معتقد است آن‌جا که طرح‌های غیرحضور می‌تواند موثر باشد، حضور نظامی تنها موجب هدر رفت بودجه می‌گردد و آن‌جا که جنگ نرم موثر نمی‌افتد، تنها راه گزینه نظامی می‌باشد.

جدول ۲. اصول افتراق نظریه دو متفکر مطرح در باب سیاست ترس

منبع: نویسندگان

هانتینگتون	برژینسکی	بعد افتراق
تفاوت‌های بنیادین فرهنگی، مذهبی و تمدنی، برخورد ارزش‌ها و هویت‌ها، تهدیدات ادراک‌شده نسبت به هویت و سبک زندگی.	آناژشی در نظام بین‌الملل، رقابت قدرت‌ها، تهدیدات امنیتی نظامی و ژئوپلیتیکی، تلاش برای بقا و امنیت ملی دولت‌ها.	منبع اصلی ترس
تمدن‌ها، گروه‌ها و جوامع با هویت‌های تمدنی متفاوت، دولت‌ها در نقش نمایندگان تمدن خود.	دولت‌ها (به ویژه قدرت‌های بزرگ و کشورهای در معرض نفوذ قدرت‌های بزرگ)	واحد تحلیل اصلی
ترس از دست دادن هویت فرهنگی/مذهبی، غربی‌سازی یا سلطه فرهنگی، تضعیف ارزش‌های تمدنی، آوارگی یا سرکوب در مناطق گسل.	ترس از دست دادن قدرت، تضعیف موقعیت ژئوپلیتیکی، اشغال یا حمله نظامی، از دست دادن حاکمیت و منافع ملی، نفوذ رقیب	محتوای ترس
درگیری‌ها در خطوط گسل تمدنی، سیاست هویتی، جنبش‌های بومی‌سازی (در پاسخ به نفوذ غرب)، سندرم خویشاوند	محاسبات استراتژیک، تشکیل ائتلاف‌ها و بلوک‌های قدرت (موازنه قدرت)، بازدارندگی، رقابت‌های ژئوپلیتیکی.	پیامدهای ترس
فرهنگی‌گرایی (Culturalism)، تحلیل تمدنی (Civilizational Analysis).	واقع‌گرایی (Realism)، ژئوپلیتیک (Geopolitics)، مطالعات استراتژیک.	چارچوب نظری
تعاملات و درگیری‌های میان تمدن‌ها، نقش هویت و فرهنگ در سیاست جهانی، تغییر نظم جهانی پسا جنگ سرد.	پویایی‌های قدرت بین دولتی، امنیت ملی و بین‌المللی، رقابت بر سر کنترل مناطق استراتژیک (مانند اوراسیا).	تمرکز تحلیل

۶. سیاست ترس و مکانیسم‌های مواجهه با تهدیدات نوین: در این بخش، سیاست ترس در اندیشه برژینسکی و هانتینگتون نه صرفاً به‌عنوان توصیف تفاوت‌های نظری، بلکه به‌مثابه مکانیسمی تحلیلی در راستا تبیین مواجهه با تهدیدات نوین عصر جدید مورد بررسی قرار گرفته است. از این منظر، ترس به‌عنوان پیوند دهنده ادراک تهدید و کنش سیاسی عمل نموده و در چارچوب نظری هر یک از این دو متفکر، به الگوهای رفتاری متفاوتی منجر می‌گردد. در اندیشه برژینسکی، منشأ ترس عمدتاً در آناش‌ی نظام بین‌الملل، رقابت قدرت‌های بزرگ و نااطمینانی ژئوپلیتیکی نهفته است؛ ترسی که در سطح دولت‌ها و جغرافیای استراتژیک تحلیل گشته و به پیامدهایی هم‌چون موازنه قدرت، ائتلاف‌سازی و بازدارندگی می‌انجامد. در مقابل، هانتینگتون منشأ ترس را در تعارض‌های فرهنگی، دینی و تمدنی جست‌وجو می‌نماید؛ ترسی با ماهیت هویتی و وجودی که واحد تحلیل آن تمدن‌ها و جوامع فرهنگی بوده و به تقویت سیاست‌های هویتی، مرزبندی‌های فرهنگی و منازعات تمدنی منتهی می‌گردد.

نتیجه‌گیری

تحلیل جایگاه ترس در نظریه‌های سیاسی بین‌المللی، به ویژه از منظر دو متفکر برجسته، زیگنیف برژینسکی و ساموئل هانتینگتون، نشان می‌دهد که این مفهوم فراتر از یک عامل صرفاً روان‌شناختی است و به عنصری ساختاری در روابط قدرت جهانی تبدیل می‌شود. اگرچه هر دو اندیشمند به طور ضمنی یا صریح به نقش ترس پرداخته‌اند، اما دیدگاه‌ها و رویکردهای آن‌ها به طور قابل‌توجهی متفاوت است و این تفاوت‌ها نشان‌دهنده پیچیدگی و چندلایه‌بودن این پدیده در سیاست میان ملت‌هاست. درک این تفاوت‌ها و نقاط مشترک، کلیدی برای فهم دامنه وسیع تأثیر ترس بر پویایی قدرت جهانی، تصمیم‌گیری‌های سیاسی، و شکل‌گیری نظم بین‌المللی است. این نکته ای بدیهی است که اگر طالب زندگی بهتری هستیم نیاز داریم از اشتباهاتمان درس بگیریم. حال با این تفاسیر دستاوردهای پژوهش حاضر: الف. نوشتار حاضر نشان داده است که اگر نه مهم‌ترین مسئله سیاسی، بلکه یکی از مهم‌ترین مسئله روابط بین‌المللی ترس است چرا که از ازل تاکنون پیش فرض ترس مبنای عمده نظریات بین‌المللی بوده است. ب. تبیین منابع چندگانه ترس: پژوهش نشان می‌دهد که ترس در سیاست جهانی، ریشه در منابع گوناگونی دارد. برژینسکی، بر ترس ناشی از رقابت قدرت‌ها و آناش‌ی بین‌المللی تأکید می‌کند، در حالی که هانتینگتون، ترس ناشی از برخورد تمدن‌ها و تهدیدات هویتی را برجسته می‌سازد. این تبیین چندگانه، فهم جامع‌تری از پیچیدگی‌های پدیده‌ی ترس ارائه می‌دهد. ج. شناسایی ابعاد رفتاری

ترس: بررسی دیدگاه‌های برژینسکی و هاتینگتون، نشان می‌دهد که ترس، پیامدهای رفتاری متنوعی در سیاست بین‌الملل دارد. لذا ترس می‌تواند منجر به محاسبات استراتژیک، موازنه قدرت، تشکیل ائتلاف‌ها، درگیری‌های هویتی، و سیاست‌های تدافعی می‌گردد. در دنیای امروز که با چالش‌های امنیتی، رقابت‌های ژئوپلیتیکی، و درگیری‌های هویتی مواجه است، فهم نقش ترس در سیاست بین‌الملل، از اهمیت بسزایی برخوردار است. در واقع تفاسیر ارائه شده و بررسی‌های انجام شده صرفاً منوط به گذشته نخواهد شد چرا که کماکان بشریت در ذیل دولت‌ملت‌ها در ترسی پیوسته در گردش‌اند به‌مانند میشل فوکو که بیان می‌کند هر تاریخی، تاریخ حال است. در واقع ترس احساس و ادراکی فصلی و زمانی نبوده که مختص یک دوره از تاریخ بوده باشد. مسیری که ما امروزه لنگان لنگان طی می‌کنیم بی‌توجه به فراتحلیل مکانیسم سیاست ترس در روابط بین‌الملل با ما خواهد بود. حال فهم مکانیسم سیاست ترس، به سیاست‌گذاران، دیپلمات‌ها، و تحلیلگران کمک می‌کند تا، تهدیدات را به طور دقیق‌تر ارزیابی کنند.

این مکانیسم هم‌چنین کمک می‌کند تا از این مهم غافل نشویم که چگونه از جرج بوش تا ترامپ، ایده ترس به ابزاری برای پیش برد سیاست‌های محافظه کارانه در عرصه سیاست بین‌الملل تبدیل شود. اگر ترسی هست، ترس و مخاطره برای تمام جهانیان است. لذا با درک منابع و ابعاد مختلف ترس، می‌توان تهدیدات را به طور دقیق‌تری شناسایی و ارزیابی کرد. سیاست‌های موثرتری طراحی کنند: با در نظر گرفتن نقش ترس در رفتار دولت‌ها و گروه‌های مختلف، می‌توان سیاست‌هایی طراحی کرد که به کاهش تنش‌ها، مدیریت بحران‌ها، و پیشگیری از درگیری‌ها کمک کند. به صلح و ثبات جهانی کمک کنند: با فهم عمیق‌تر بویایی‌های ترس، می‌توان گام‌هایی در جهت ایجاد اعتماد، کاهش سوءتفاهم‌ها، و تقویت همکاری‌های بین‌المللی برداشت، و در نتیجه به صلح و ثبات جهانی کمک کرد. در نهایت، پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ترس، نه تنها یک واقعیت روانشناختی، بلکه یک نیروی محوری در سیاست بین‌الملل است که درک آن، برای فهم و مدیریت دنیای پیچیده و متغیر امروز، ضروری است. توجه به این رویکرد، می‌تواند به ما در ایجاد جهانی امن‌تر، عادلانه‌تر، و صلح‌آمیزتر یاری رساند. در سایه نگرانی از انواع ترس‌ها می‌توانیم و باید به این اعتماد و توافق برسیم که ترور، بی‌رحمی، قساوت و رنج شرووری‌اند که ضروری است هرچه بیشتر و زودتر از دامنه آن‌ها بکاهیم

Reference

- Ahmed, S. (2004). *The cultural politics of emotion*. Edinburgh University Press.
- Ariffin, Y., Coicaud, J.-M., & Popovski, V. (Eds.). (2016). *Emotions in international politics*. Cambridge University Press.
- Aristotle. (1992). *The art of rhetoric* (P. Maleki, Trans.). Eqbal Publishing. (in Persian)
- Bleiker, R., & Hutchison, E. (2008). Fear no more: Emotions and world politics. *Review of International Studies*, 34(S1), 115–135.
- Brzezinski, Z. (1997). *The grand chessboard: American primacy and its geostrategic imperatives*. Basic Books.
- Brzezinski, Z. (2013). *Strategic vision: America and the crisis of global power*. Basic Books.
- Brzezinski, Z. (2014). *Strategic vision: America and the crisis of global power* (A. Behforouz, Trans.). Samadieh Publishing. (in Persian)
- Brzezinski, Z. (2018). *The grand chessboard* (A. Qare Daqi, Trans.). Haftan Publishing. (in Persian)
- Buzan, B. (1999). *People, states and fear: An agenda for international security studies in the post-cold war era* (Strategic Research Center, Trans.). Strategic Research Center Publishing. (in Persian)
- Buzan, B., Waeber, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.
- Carr, E. H. (1939). *The twenty years' crisis, 1919-1939: An introduction to the study of international relations*. Macmillan & Co.
- Coeckelbergh, M. (2024). *An introduction to the political philosophy of AI* (A. Raeiszadeh, Trans.). Doxa Institute Publishing. (in Persian)
- Devetak, R. (2005). The Gothic scene of international relations: Ghosts, monsters, terror and the sublime after September 11. *Review of International Studies*, 31(4), 621–643.
- Enroth, H. (2017). Fear as political factor. *International Political Sociology*, 11(1), 55–72. Linnaeus University.
- Erhardt, J. (2021). The emotional foundations of political support: How fear and anger affect trust in the government in times of the COVID-19 pandemic. *Swiss Political Science Review*, 27(2), 339–352.
- Eslami, M., & Mortazavi Fard, R. (2015). Freedom from fear. *Public Law Research Quarterly*, 16(46). (in Persian)
- Ghezelsofla, M. T. (2022). *The anxiety of existence*. Khamoosh Publishing. (in Persian)
- Hobbes, T. (2001). *Leviathan* (H. Bashirich, Trans.). Ney Publishing. (in Persian)
- Huntington, S. P. (2015). *The third wave: Democratization in the late twentieth century* (A. Shahsa, Trans.). Rozaneh Publishing. (in Persian)
- Keohane, R. O. (2002). The globalization of informal violence, theories of world politics, and the 'liberalism of fear'. *Dialogue IO*, 1(1), 29–43.
- Lifton, R. J., & Markusen, E. (1990). *The genocidal mentality: Nazi Holocaust and nuclear threat*. Basic Books.
- Machiavelli, N. (2003). *The prince* (G. Bull, Trans.). Penguin Books.
- Morgenthau, H. J. (1948). *Politics among nations*. Knopf.
- O'Sullivan, N. (2009). *Political theory in transition* (H. Abniki, Trans.). Kavir Publishing. (in Persian)
- Robin, C. (2004). *Fear: The history of a political idea*. Oxford University Press.
- Rowe, C., & Schofield, M. (2024). *The Cambridge history of Greek and Roman political thought* (Z. Ebrahimi, Trans.). Hermes Publishing. (in Persian)
- Smith, E. R., & Mackie, D. M. (2015). *Social psychology* (4th ed.). Psychology Press.

- Srivastava, J. (2020). Fear in international politics: The long shadow of state. <https://www.e-ir.info/2020/09/22/fear-in-international-politics-the-long-shadow-of-state/>
- Svendsen, L. (2020). *A philosophy of fear* (K. Dihimi, Trans.). Goman Publishing. (In Persian)
- Tang, S. H. (2008). Fear in international politics: Two positions. *International Studies Review*, 10, 451–471.
- Waldroff, K. (2024). Fear: A powerful motivator in elections. *American Psychological Association*.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley.
- Yakhchali, M. (2015). Overview of selected theories of political development. *Public Policy Analysis*. Retrieved from <http://ippra.com/policy> (In Persian)
- Zolfaghari, H. (2013). *Folk beliefs of Iranian people*. Cheshmeh Publishing. (In Persian)